

NOVE KNJIGE BOOK REVIEWS

UDK 048.1

Brinkmanns Abriss der Geologie — Zweiter Band: Historische Geologie, 10./11. Auflage, neubearbeitet von Prof. Dr. Karel Krömmelbein, Kiel. Ferdinand Enke Verlag Stuttgart 1977.

10./11. izdaja Brinkmannove historične geologije obsega IX + 400 strani, 70 slik, 63 tabel fosilov, 21 preglednih stratigrafskih tablic, velikost 17×24 cm, širina stavka 30 cicerov, knjiga vezana v mehko plastiko DM 69.

Brinkmannov učbenik geologije z naslovom *Abriss der Geologie* je sestavljen iz dveh zvezkov. Prvi zvezek nosi še naslov *Allgemeine Geologie*, drugi zvezek pa *Historische Geologie*. To Brinkmannovo delo je doživelo že 11. izdajo. O 11. izdaji prvega zvezka je bila napisana ocena v 18. številki *Geologije* leta 1975. Sedaj imamo pred seboj 10./11. izdajo drugega zvezka, ki obsega historično geologijo. Za Brinkmannove učbenike je značilno, da se niso bistveno spremenili niti po obsegu niti po razporedu snovi. V vsaki novejši izdaji so upoštevani novi izsledki, oziroma so opuščeni nekateri starejši podatki. Več sprememb opazimo pri vsaki novi izdaji prvega zvezka, to je obče geologije, kot drugega zvezka, to je historične geologije. V uvodu k 10. izdaji historične geologije, ki je objavljen tudi v tej 10./11. izdaji, je avtor omenil, da je od 9. do 10. izdaje, to je od leta 1966 do 1976 geologija doživela nepričakovano hiter razvoj, pravo revolucijo v pogledih na geološka dogajanja in da se prav zato 10. izdaja in seveda z njo vred tudi ta 10./11. izdaja še najbolj ločita od prejšnjih izdaj. Da bi te razlike čimbolj občutili, sem vzel za primerjavo s to zadnjo izdajo 8. izdajo iz leta 1959. Reči pa moram, da so kljub 14 letom, ki obe izdaji ločijo, razlike sorazmerno majhne tako pri naslovih posameznih poglavij kot tudi pri razvrstitvi celotne snovi. V tekstu samem so seveda določene spremembe v skladu z novimi teorijami o gibanjih zemeljske skorje in novimi ugotovitvami o biostratigrafskem razvoju posameznih obdobj na različnih območjih.

Če primerjamo osmo in sedanjo 10./11. izdajo, vidimo, da je v začetku knjige dodano samo krajše poglavje z naslovom »Planetarna zgodovina Zemlje in Meseca«, pri vsaki periodi pa sta dodani še poglavji »Paleogeografija in lega polov« ter »Klimatske cone«. Na koncu knjige je zamenjan vrstni red poglavij »Razvoj življenja« in »Potek zemeljske zgodovine«. Da so v samem tekstu spremembe, pričajo že mnogo obširnejši sezname literature s popolnoma novimi avtorji, ki jih najdemo za vsakim večjim poglavjem, oziroma za vsakim opisom posameznih period. Kljub temu je v dobršni meri upoštevan tudi starejši tekst.

Pri 10./11. izdaji imamo tri ločena kazala: stvarno kazalo, kazalo paleontoloških imen in kazalo avtorjev, medtem ko je pri 8. izdaji vse združeno v enem

samem stvarnem kazalu. Pri vsem tem se je število tiskanih strani knjige povečalo od 8. izdaje s 360 stranmi do sedanje 10./11. izdaje s 400 stranmi za 40 strani.

Vse slike iz 8. izdaje najdemo tudi v 10./11. izdaji, dodanih pa je precej fotografij kamenin in fosilov, ki so združene na sedmih tablah. Poleg tega je avtor sedaj dodal še pet izvirnih slik o legi kontinentov in polov v kambriju, silurju, devonu, triadi in kredi. Tako je število slik ostalo isto (70) s tem, da so nekatere iz 8. izdaje prenesene sedaj v table in tam še dopolnjene z drugimi slikami, pet pa je novih slik. Število vseh tabel (slikovnih in tekstovnih) je povečano od nekdanjih 58 na 84. Vse slike so skrbno izbrane in vsaka bistveno pripomore k razumevanju teksta. Nikakor ne moremo govoriti o navlaki slik, kar je pogosta napaka podobnih učbenikov.

Tabele s stratigrafskimi pregledi so v primeri z 8. izdajo skoraj za 100 % večje in popolnejše. Podatki za te preglednice so zbrani iz literature po letu 1970, kar je na samih tabelah dokumentirano. Posebno vrednost jim dajejo še radiometrične datacije, podatki paleomagnetnih meritev in različnih biocon določenih na podlagi makrofosilov, foraminifer, ostrakodov, nanoplanktona, konodontov in alg.

Tako je obseg knjige le nekoliko narastel kljub prizadevanjem avtorja, da bi čimbolj ohranil obseg prvotnega Brinkmannovega dela. Reči moramo, da se je kljub novostim, ki jih je K. Krömmelbein vnesel, to prizadevanje v veliki meri posrečilo. Obseg in koncept knjige sta še vedno ista, kot sta bila prvotno in s tem se je tudi ohranila didaktična vrednost učbenika, katerega visoka izdaja priča, da je upoštevan. O Brinkmannovih učbenikih lahko namreč trdimo, da obravnavajo snov izčrpno, lahko razumljivo in pregledno. Vse te kvalitete najdemo tudi v sedanji 10./11. izdaji. Samo en očitek bi imel. Kot pri mnogih učbenikih, tiskanih v zahodnih deželah, je tudi pri tem območje Dinariidov in Balkanskega polotoka precej zanemarjeno. Upajmo, da bo v bodočih izdajah deležno malo več pozornosti.

Mario Pleničar

R. Blaschke, G. Dittmann, P. Neumann-Mahlkau, I. Vowinkel: **Interpretation geologischer Karten**, Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 1977, 74 str., 78 slik, 9 cit. lit., format 21 × 21 cm. Kartonirano DM 15,80.

V uvodu podajajo avtorji, da so knjižico namenili študentom geologije, gradbeništva, geografije ter drugim, ki se ukvarjajo z branjem in interpretacijo geoloških kart. Zasnova publikacije je zahtevala, da so pri njeni pripravi sodelovali geologi in oblikovalci, ki so izhajali iz praktičnih primerov. Vsako poglavje spremljajo številne slike, ki prikazujejo geološke karte ter interpretacijo geološke zgradbe na trodimenzionalnem blokdiagramu in v profilu. Vsa poglavja so podana kratko in jedrnato. Ob koncu vsakega poglavja so vaje, ki naj pomagajo študentom preveriti in utrditi pridobljeno znanje.

Prvo poglavje obravnava topografske osnove. Posebno podpoglavje je namenjeno topografskim kartam merila 1 : 25 000, predstavitvi reliefa in izdelavi profilov iz topografskih kart. V drugem poglavju so navedeni glavni geološki